

รายงานการวิจัย

เรื่อง

พัฒนาการของเครือข่ายป่าชุมชนตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

The Development of The Community Forest Network of Tambol
Takad, Amphur Mae Ta , Lamphun Province.

โดย

นายประสิทธิ์	ศรีจามร
นายสุรินทร์	สุริยวงศ์
นางสาววารุณี	แสงดวง

สำนักงานป่าไม้จังหวัดลำพูน

เมษายน 2546

ชื่อเรื่องวิจัย: พัฒนาการของเครือข่ายปทุมชนตำบลสหาคาส อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ผู้วิจัย : นายประสิทธิ์ ศรีจามร และคณะ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พลวัตตลอดจนเงื่อนไข/ปัจจัยในการพัฒนาเครือข่ายปทุมชนของตำบลสหาคาส อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน 2) เพื่อเชื่อมโยงกลไกในการจัดการเครือข่ายปทุมชนของตำบลสหาคาส 3) ค้นหาว่าถ้าหากไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรใดเข้าไปกระตุ้นหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมปทุมชนแล้ว องค์กรภาคประชาชนจะมีพลวัตในการเคลื่อนไหวด้านปทุมชนในรูปแบบใด

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) หรือ PAR โดยต้องการเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆ ขั้นตอนของการวิจัย ในขณะเดียวกันก็ได้ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อใช้ข้อมูลที่ได้มาทั้งสามส่วนมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นผลการวิจัย โดยกลุ่มตัวอย่างในเชิงปริมาณนั้นได้จากการสุ่มตัวอย่างจากชาวบ้านแบบบอกต่อจำนวนหมู่บ้านละ 30 ตัวอย่าง รวม 8 หมู่บ้าน 240 ตัวอย่าง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในเชิงคุณภาพที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) จำนวน หมู่บ้านละ 7 คน ซึ่งทีมวิจัยได้เลือกแบบเจาะจงเน้นผู้ที่รู้เรื่องราวในเชิงประวัติศาสตร์และการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับปทุมชนเป็นอย่างดี เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามเชิงโครงสร้าง และการสัมภาษณ์เชิงสังเกต รวมทั้งกระบวนการในเวทีชาวบ้าน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC) เพื่อคำนวณค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบสอบถามเชิงโครงสร้าง ผลของการวิจัยได้นำมาสังเคราะห์ร่วมกันทั้งสองส่วนเพื่อยืนยันและอธิบายเสริมซึ่งกันและกัน

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลจะมีอายุเฉลี่ย 40 ปี สถานภาพสมรส สำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สถานภาพทางด้านเศรษฐกิจค่อนข้างดี ผู้ให้ข้อมูลไม่ได้ใช้ประโยชน์จากปทุมชนโดยตรงแต่จะใช้ในรูปแบบของแหล่งอาหาร เชื้อเพลิงและใช้ประโยชน์ด้านอื่น ผู้ให้ข้อมูลจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านปทุมชนจากผู้นำและจากการประชุมร่วมกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านปทุมชนในแง่ของการปฏิบัติมากกว่ากระบวนการคิด วางแผน และตัดสินใจ ซึ่งผู้ที่อยู่ในกระบวนการดังกล่าวนี้มักจะเป็นผู้มีตำแหน่งเกี่ยวกับกิจกรรมด้านปทุมชนและคนกลุ่มนี้ก็จะปทุมชนด้วยกัน